

86: Cihada ıkmak İstiyorum Ama Borcum Var

Tarık Ebu Abdullah

8 Aęu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Hamd âlemlerin Rabbi Allâh'a, salât ve selâm da değerli Nebî'sine olsun Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun Allah bereketinizi artırsın değerli hocam. Bizler sizleri seviyor ve ilminizden çokça istifade ediyoruz. Bundan ötürü Allah'a hamd ediyoruz. Allah-u Teâlâ'dan bizleri ve sizi peygamberlerin sonuncusu ile beraber yüce Firdevs cennetinde bir araya getirmesini istiyoruz. Hocam Allah nasip ederse cihad etmek için kardeşlerime katılacam. yalnız şöyle bir sorunum var. Şu an bi üniversitede 4 sınıf öğrencisiyim ve bu 4 yıl boyunca devletten burs aldım. Bu burs eğer derslerden başarısızlık gösterirsem veya okulu bırakacak olursam krediye dönüşecek ve borç yükü altına girmiş olacam. Yaklaşık 4 ay sonra okulum bitmiş olacak. Allah-u alem okulun bitmesini beklemeden gitmeyi düşünüyorum. böyle birşey yaparsam arkamda bıraktığım borçtan ötürü ailem benden sorumlu tutulduğu için bu borç yükü onların mesuliyetine girecek. Böyle bir durum söz konusu iken benim gitmem caiz olur mu? Çünkü hadisleri göz önüne aldığımızda borcu bulunan kimsenin cihad etmesi caiz değil görünüyor (?) Allah sizi tüm hayırlar ile mükâfatlandırın.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullahi ve beraketuhu. Hamd Allah'a mahsustur.

Değerli kardeşim Rabbim de seni sevsin, ayaklarını rızası üzere sabit kılsın ve hep beraber cennet nimetlerinden doya doya zevk alanlardan kılsın. Amin.

Aziz kardeşim Rabbim niyetini kabul buyursun, daim kılsın ve ameliyle mükâfatlandırın.

Sonra değerli kardeşim muhakkak borç farzı kifayet türünden cihadın manilerinden biridir. Borçlu kişinin borç sahibinin rızası olmadan farzı kifayet türünden bir cihada çıkması caiz değildir.

İmam Muslim (*rahimehullah*)'ın Ebu Katade (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettiği hadiste bir adam Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)'e "Ya Rasûlullah! Ne buyurursun, ben Allah yolunda öldürülsem günahlarım affolunur mu?" deyince Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) ona "Evet! İhlâsla sabrettiğin halde ve ileri gidip geri dönmeyerek Allah yolunda öldürülürsen, evet!" buyurmuştur. Sonra Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) adam tekrar "**Nasıl? Ne dedin?**" diye sordu. Adam: "Ne buyurursun, ben Allah yolunda öldürülürsem günahlarım af folunur mu? Diye tekrarlayınca Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*): "**Evet! İhlâsla sabrettiğin halde ve ileri gidip geri dönmeyerek Allah yolunda öldürülürsen, evet! Yalnız borç müstesna! Bunu bana Cibril (aleyhisselam) söylemiştir**" buyurdu.

Ama borçlu borcuna bir kefil veya rehin bırakırsa veya onun borcunu karşılayacak yakınları varsa o zaman cihada çıkmasına bir mani yoktur. Çünkü Cabir (*radiyallahu anhu*)'nun babası Abdullah bin Haram (*radiyallahu anhu*) çok borcu olmasına rağmen Uhud savaşına çıktı ve şehid oldu. Cabir bin Abdullah (*radiyallahu anhuma*) babasının arkasında bıraktığı tüm borçları karşıladı. Kısadaki şahit Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*)'in Abdullah bin Haram (*radiyallahu anhu*)'yu borçlu sehit olmuş olmasına rağmen övmüş olmasıdır. Hatta **“Siz onu kaldırmaya kadar melekler onu kantlarıyla gölgeliyorlardı”** demiştir.

Lakin cihad farzı ayın türünden bir cihad ise o zaman borçlunun borç sahibinden izin almasına gerek yoktur. Onun rızasını almadan cihada çıkması caiz olur, hatta bazı durumlarda vacip olur.

Burada mühim bir mesele var. O da şu: Cihatta asıl olan farzı kifayet olmasıdır. Belirli hallerde farzı ayın olur.

Bir: Cihad emrinin farzı kifayet olması cihadın kaim olması için yeterli sayıda mükellef Müslümanların cihat emrine icabet etmeleri demektir. Cihadın kaim olması için yeterli sayıda mücahitler olmadığı takdirde ilahi emir eda edilmemiştir ve bütün mükellef Müslümanlar farzın terkinden ötürü günahkâr olmuşlardır. Çünkü farzı kifayet ile farzı ayın arasında ilahi hitap açısından bir fark yoktur. İki emirle de her mükellef Müslüman muhataptır. Ancak farzı kifayette Allah (*azze ve celle*) belirli bir adedi emrinin yerine gelmiş olması için kâfi görmüştür. Farzı ayının aksine zira onda Allah (*celle ve âlâ*) kifayet ile yetinmemiştir bilakis her mükellef müslümanın ferden itaatini zorunlu kılmıştır.

İki: Aslen farzı kifayet olan cihad emri şu hallerde farzı ayın olur:

- 1- Düşman İslam topraklarına saldırdığı zaman
- 2- Düşman saldırısı için yetersiz kalındığı takdirde yeterlilik hâsıl oluncaya kadar uzaktakine cihad farzı ayın olur
- 3- Cihadın maslahatı için muayyen kişiye ihtiyaç varsa
- 4- Düşmanla karşı karşı gelince
- 5- Emir sahibi cihad emri verdiğiinde

Bundan sonra, soruna cevap vermeden evvel bir şeyi izah etmek istiyorum. Yukarıda dediğim gibi borcun varlığına sadece cihad emrinin farzı kifayet

olduğu hallerde itibar edilir. Ancak bugün bütün rabbani âlimlerin söylediği gibi zamanımızda cihad farzı ayındır. Şu halde borca itibar edilmez demek... Âcizane kanaatime göre mutlak surette doğru değildir. Niçin?

Birkaç nedenden ötürü:

Birincisi, bugün cihadın umumen farzı ayın olmasının sebebi Allah düşmanlarına karşı cihad için kifayetin tahakkuk etmemiş olmasıdır. Bunun için her mükellef müslümana cihad muayyen olarak vaciptir. Lakin bununla beraber her şahsın muayyen bir vakıası da var. Bu surette cihadın farzı ayın olması kişinin muayyen vakıasına itibar etmeye mani değildir.

İkincisi, gördüğün gibi cihadın farzı ayın olmasını sağlayan sebepler farklıdır ve değişik ehemmiyet mertebelerindedir. Muhakkak düşmanın beldene saldırdığı için kişinin üzerine farz olan cihadın âciliyeti ve ehemmiyeti emir sahibinin cihad emri verdiği için farz olan cihattan daha büyüktür. Bunun için İmam İbni Teymiyye (*rahimehullah*) şöyle der: “Borçlu olup borcunu ödeyebilecek ama cihad üzerine farzı ayın olmuş kişi hakkında soruldum. Dedim ki: Vacipler vardır borcun ödenmesine takdim edilirler. Mesela kişinin kendisi muhtaç olduğu veya zevcesinin veya fakir çocuğunun muhtaç olduğu nafaka gibi. Ve vacipler vardır bunlara borcun ödenmesi takdim edilir. Mesela hac ibadeti veya kefaretlar gibi. Ve vacipler vardır ancak talep edildiği takdirde takdim edilirler. Mesela fıtır sadakası gibi. Eğer farzı ayın olmuş olan cihad (acil) bir zararı def etmek içinse o zaman borcun ödenmesine takdim edilir. Mesela topraklarına inmiş olan düşmanı def etmek için veya düşmanla karşı karşıya geldiğin için gibi. Ama imamın cihad çağrısından dolayı farzı ayın olmuş ise borcun karşılanması takdim edilir. Çünkü ihtiyaç duymadığı borçlu kişiyi imam cihada çağırması gerekir.”

Gördüğün gibi imam İbni Teymiyye (*rahimehullah*) iki durumu birbirinden ayırıyor. İki durumda da cihad farzı ayın lakin ilk durumun âciliyeti ve ehemmiyeti ikinci durumdan daha büyük. Çünkü ikinci durumda çıkmakla emrolunmuş olanın bir bedeli var. İmamın cihada çıkmayı emrettiği o ferdin yerine başkası geçebilir. Lakin birinci durumda her ferdin cihada çıkması zorunludur çünkü zararlarla direkt temastalar.

Bugün de cihadın hali buna benziyor. Şüphesiz ki zamanımızda cihad farzı ayındır. Ve şüphesiz cihadın farzı ayın olmasını gerektiren bütün sebepler de mevcuttur. Lakin bununla beraber zamanımızda cihadın tabiatı farklıdır. Bunun için gidenlerin ekserini 2 veya 3 ay sonra memleketlerine dönmüş görüyorsun.

Döndüklerinde dönmek üzere bıraktıkları borçlar ve belki bıraktıkları

borçlar sebebiyle kırgınlıklarla karşı karşıya kalıyorlar.

Binaen aleyh değerli kardeşim mademki dört ay gibi kısa bir zaman kalmış, okulunu bitir ve ailene bir borç yükü bırakmadan git derim. Lakin ailen için bu yükün altına girmek bir sıkıntı olmayacaksa şimdi gitmene de bir mani yoktur. Ama gideceğin yerde özellikle sana acilen ihtiyaç varsa o zaman acilen gitmen gerekir. Allah-u Alem.